

הוכן ע"י כולל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף מ"ו ע"א

מתיב רב נחמן וכו', מה דין אומן או סתם אדם לענין חזקה – לזו הברייתא?

יש עדים שמסר בפניהם	כשראינו אצלו את החפץ	כשלא ראינו אצלו את החפץ
אין עדים שמסר בפניהם	אין להם חזקה	יש להם חזקה ¹
	אומן: אין לו חזקה אחר: יש לו חזקה	יש להם חזקה

הנותן לאומן בגד לתיקון, והחזיר לו בגד אחר, האם מותר להשתמש בו?

	נאמר לו הילך טלית בסתם	נאמר לו הילך טליתך
האומן בעצמו החזיר לו	מותר לו להשתמש ²	אסור לו להשתמש
החזירו לו אשתו או בנו	אסור לו להשתמש	אסור לו להשתמש

בבא בתרא דף מ"ו ע"ב.

¹ כן כתב הרשב"ם בד"ה אי דאיכא עדים, דבדאיכא עדים ולא ראה לכו"ע אומן נאמן [דחזר בו רבה] דהמפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים וכן באומן. וראה גם בתד"ה אי, שכתבו שנאמן לומר לקחתיו במגו דהחזרתיו, דהא אין צריך להחזיר לו בעדים.

אולם שיטת הרי"ף [בדף כ"ה סע"א ורע"ב מדפה"ר], דכיון דאיתותב רבה הסובר שיש מגו, לכך באומן בין ראה בין לא ראה וכו' לא נאמן. ושיטת בעה"מ בדבריו דמה שאמר הרי"ף שאין חילוק בין ראה ללא ותמיד אין לאומן חזקה, הוא בדאיכא עדים אבל בליכא עדים ולא ראה יש לאומן חזקה. ושיטת הרמב"ן במלחמות שגם באופן זה לרי"ף לאומן אין חזקה.

² וביאר ר' חייא טעמו של דבר, דכיון שאדם עשוי לומר לאומן למכור לו טליתו, אמרינן שבטעות מכר האומן טלית אחרת, וכשבא בעליה נתן לו האומן מדעת את הטלית הזו שאמרו לו למוכרה, וכיון שנתנה האומן מדעת מותר להשתמש בה עד שיחזיר לו האומן את טליתו.

והקשה הריטב"א, מדוע אנו תולין בספק ממון זה לקולא, דהרי יתכן שסתם טעה האומן וא"כ אסור להשתמש בה דהוא שואל שלא מדעת. ותירץ הריטב"א, שיותר יש לתלות שלא דקדק האומן במכירת הטלית, ומכר לטליתו במקום את הטלית שאמרו לו למכור, מאשר שנאמר שלא דקדק האומן בהחזרה והתבלבל והחזיר לו טלית אחרת שלא מדעת, והטעם שהרי האדם בודק בבית האומן לראות אם האומן מחזיר לו את טליתו או לא.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

אריס אין לו חזקה, באיזה אריס מיירי, ובאיזה אופנים?

אריס רגיל	אריס בתי אבות	
יש לו חזקה	אין לו חזקה	כשעובד האריס לבדו בשדה
יש לו חזקה	יש לו חזקה	כשהוריד אריסים במקומו
יש לו חזקה	אין לו חזקה	כשחילק לאריסים ועובד עמהם

לוקח ראשון האם מעיד ללוקח שני, ומה הדין להיפך?

יש ארעא אחריתי ³	אין ארעא אחריתי	
מעיד לו	אינו מעיד ⁴	לוקח ראשון רוצה להעיד ללוקח שני
מעיד לו	מעיד לו	לוקח שני רוצה להעיד ללוקח ראשון ⁵
מעיד לו	אינו מעיד	(תוס') לוקח רוצה להעיד למוכר ⁶

³פירוש שיש למוכר עוד קרקע, או שיש ללוקח שרוצים להעיד בשבילו עוד קרקע שקנאה מזה המוכר, דאז אין לחשוש ולומר שהוא נוגע בעדות, ומעיד כדי להעמידה בפני בע"ח של המוכר כדי שלא יגבו ממנו, היות שבין כה לא יגבו מזה המעיד, כיון שיש עוד קרקע בת חורין למוכר, או שיש לזה הלוקח עוד קרקע שקנאה מהמוכר הזה, והדין לגבות ממנה לפני שיבוא לגבות מזה המעיד.

⁴נחלק רשב"ם בד"ה לוקח עם תוס' ד"ה לוקח, מהו טעם הדבר. דהרשב"ם פירש שהטעם שאינו מעיד משום שנוגע הוא בעדות, דאם יזכה זה המערער בע"ח, דמוכר לא ימצא קרקע ביד הלוקח השני ויבוא אליו לגבות. ותוס' ס"ל שאין לחשוש לזה כל זמן שאין ידוע בכלל אם יש למוכר איזה בע"ח. אלא הטעם שחשוב הלוקח ראשון נוגע בעדות דחושש שמא תמצא מחר שהקרקע שהוא לקח לא היתה של המוכר ולא יהיה לו מהיכן לגבות.

⁵הטעם שמעיד לו בכל מקרה, כתב הרשב"ם בסוף העמוד, דלא מרויח לוקח שני כלום בעדותו לראשון, דתמיד יבוא בע"ח דמוכר להפרע ממנו אם לא ימצא מן המוכר.

⁶כתבו תד"ה לוקח (הב'), שה"ה כשרוצה סתם לוקח להעיד למוכר, שתלוי ג"כ באם יש למוכר ארעא אחריתי או לא [בין לפירוש רשב"ם ובין לפירוש ר"י]. ולכך הוקשה להם למה לא נקטה הגמ' מקרה זה [בסתם לוקח ובלא לוקח ראשון ושני].